

MAHKEME KARARININ GEREĞİNİN YERİNE GETİRİLMEMESİ SURETİ İLE N.R.'NİN İNSANİ İKAMET İZİNİ BAŞVURUSUNUN REDDİNE İLİŞKİN İŞLEMİN İPTALİ HAKKINDA

21 NİSAN 2022

Özbekistan vatandaşı N.R. Türkiye'ye sığındıktan sonra insani ikamet izni başvurusunda bulunmuştur. Başvurusu kamu düzeni ve güvenliği açısından tehdit oluşturduğu gerekçesi ile reddedilen N.R. hakkında sınır dışı etme kararı tesis edilmiştir. Sınır dışı etme kararının iptal edilmesi adına ikame edilen davada mahkeme iptal kararı vermiştir. Bunun üzerine N.R.'nin Türkiye'deki yasal kalışını temin amacı ile tekrardan insani ikamet izni başvurusunda bulunulmuş, fakat bu başvuru N.R. hakkında tehdit kodları olduğu gerekçesi ile reddedilmiştir. Bu ret kararına İstanbul İdare Mahkemeleri'nde ikame edilen davada iptal kararı verilmiştir. N.R.'ye insani ikamet izni verilmesi için üçüncü defa başvuruda bulunulmuş fakat bu başvuru ise Göç İdaresi Başkanlığı'nın olumsuz görüşü gerekçe gösterilerek reddedilmiştir. Verilen bu ret kararına karşı tekrardan yargı yoluna başvurulmuştur. Mahkeme değerlendirmesinde mahkeme kararının yerine getirilmesinin bir yükümlülük olduğundan bahisle iptal kararı vermiş ve nihayetinde N.R.'ye insani ikamet izni edinilebilmiştir.

Özbekistan vatandaşı N.R., ülkesinde yaşanan hukuka aykırılıklar ve insan hakları ihlalleri ile kendisine uygulanan baskıcı politikalar neticesinde Türkiye'ye sığınmıştır. Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra N.R. adına İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne insani ikamet başvurusunda bulunulmuş fakat bu başvuru N.R.'nin kamu düzeni ve güvenliği açısından tehdit oluşturduğu gerekçesi ile reddedilmiştir. Ayrıca kamu düzeni ve güvenliğini tehdit ettiği ve yasal giriş ve çıkış hükümlerini ihlal ettiği gerekçesi ile N.R. hakkında sınır dışı etme kararı tesis edilmiştir.

Tesis edilen sınır dışı etme kararına karşı ikame edilen davada İstanbul 1. İdare Mahkemesi 2018/04/27 tarihli ve 705/2018 sayılı kararı ile sınır dışı etme kararının iptaline karar vermiştir. Böylece Türkiye'den çıkışı yaptırılmayan N.R.'nin Türkiye'deki yasal kalışını temin amacı ile 6458 sayılı kanunun 46.maddesi ve ilgili yönetmeliğin 57.maddesi uyarınca insani ikamet başvurusunda bulunulmuş fakat bu başvuru, başvurusunun Ç-141 (Türkiye'ye girişi bakanlık iznine tabi yabancı) ve M-99 (kimlik tespiti ve diğer) tahdit kodları olduğu ve vize ihlaline düştüğü gerekçelerine binaen reddedilmiştir.

Devam eden süreçte N.R.'nin insani ikamet izni talebinin reddine yönelik işlemin iptali istemiyle İstanbul İdare Mahkemeleri'nde iptal davası ikame edilmiştir. İstanbul 1. İdare Mahkemesi'nin 2100/2018 esas numarası ile baktığı davada 2019/03/27 tarih ve 936/2019 sayılı karar ile Türkiye'de iken hakkında giriş yasağı tesis edilen davacının çıkış yapmasının mümkün olmadığı, çıkış yapsa dahi giriş yasakları sebebi ile geri dönemeyeceği, küçük yaştaki üç çocuğuna davalı idare tarafından daha önce insani ikamet izni verildiği, eşinin de Türkiye'de bulunması hasebi ile davacıya insani ikamet izni verilmesi gerektiği, bununla beraber insani ikamet izni verilmesi için diğer ikamet izinlerin verilmesindeki şartların aranmayacağı belirtilmiş ve insani ikamet izninin reddine yönelik işlemin hukuka aykırı olduğuna karar verilmiştir. Tesis edilen bu iptal kararına karşı davalı idare istinaf başvurusunda bulunmuşsa da mezkûr karar İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Dokuzuncu İdare Dava Dairesi'nin 2019/09/25 tarihli ve 817/2019 sayılı kararı ile temyiz yolu kapalı olmak üzere onanmıştır.

Söz konusu süreçten sonra N.R.'ye insani ikamet izni verilmesi adına İstanbul İl Göç İdaresine tekrardan başvuruda bulunulmuştur. Fakat ilgili idare Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün olumsuz görüşünü gerekçe göstererek mahkeme kararını yerine getirmekten imtina etmiş ve insani ikamet izni başvurusunu tekrardan reddetmiştir.

N.R.'nin insani ikamet izni talebine ilişkin verilen bu ret kararına karşı yine İstanbul İdare Mahkemeleri'nde yargı süreci başlatılmıştır. İstanbul 1. İdare Mahkemesi 197/2020 esas numarası ile baktığı davada, 2020/12/25 tarihli ve 2524/2020 sayılı kararı ile insani ikamet izni talebinin reddi işlemine ilişkin verilen kesinleşmiş iptal kararının gereğinin yerine getirilmesi gerektiğini, Anayasanın 138. maddesi ile 2577 sayılı kanunun 28. maddesinde düzenlenen mahkeme kararının yerine getirilmesi yükümlüğüne aykırı olarak N.R.'nin başvurusunun reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığına hükmetmiştir. Davalı idarenin istinaf başvurusunda bulunmaması üzerine İstanbul 1. İdare Mahkemesi'nin mezkûr kararı kesinleşmiş ve nihayetinde N.R.'ye ikamet izni verilmiştir.